

Викладене стосується і відповідних міжнародних договорів України. Втім, положення таких договорів можуть бути джерелом тлумачення положень кримінального законодавства/права, прийнятих національними законодавцями та адресованих судам відповідних держав. Необхідно довести цю інформацію до українських судів (бо надія самостійного сприйняття судами першої і другої та навіть вищих інстанцій є не дуже великою), зокрема шляхом надання відповідного роз'яснення у певній постанові пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. А ось положення із ст.27 з питань кримінальної юрисдикції Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 р.[United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 [Electronic Resource]. – Mode of access: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm. – Title from the screen] прийнято так, що воно адресовано зокрема судам України як держави – учасниці Конвенції.

Мануїлова К. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин,
кандидат юридичних наук*

ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

На сучасному етапі розвитку світового співтовариства бідність є однією з основних проблем у світі. Нездатність більшості найбідніших країн вирватися з бідності власними силами зробила дану проблему глобальною та загальнолюдською, у зв'язку з чим виникає ряд питань, які не врегульовані в міжнародному та національному праві.

Впродовж багатьох років міцніє переконання в тому, що прірва між багатими і бідними країнами і народами не можна подолати, покладаючись на природний хід подій, без скоординованих зусиль на всіх рівнях від локального

до глобального [Глобализация и бедность / Иванов И., Гоффе Н., Монусова Г. // Мировая экономика и международные отношения. – 2010. – № 9. – С. 29].

Бідність – це найбільш поширене порушення прав людини у світі, і порушують їх в першу чергу торговельні і фінансові інститути, які прагнуть до нарощування обороту своїх капіталів [Миддлтон Н. Глобализация бедности // Катастрофа и развитие. – 1998.].

Уявлення про те, що таке бідність, в різних країнах може бути різним. Як правило, національна межа бідності залежить від ступеню розвинутості, чим багатша країна, тим вищий рівень бідності, і навпаки – в більшості випадків бідні стають ще біднішими.

На думку експертів Міжнародної організації праці, бідність виникає через проблеми неефективності соціально-економічної системи та структурних помилок.

Проблема бідності – це складний багатоплановий механізм, причини виникнення якого носять як національний, так і міжнародний характер. На сучасному етапі становлення інституту бідності неможливо знайти універсального рішення цієї проблеми, яке можна було б застосувати на глобальному рівні. Основне місце для вирішення проблем, які стосуються бідності, займають програми для конкретних країн, які спрямовані на боротьбу з бідністю, і міжнародні зусилля на підтримку заходів, що вживаються на національному рівні, а також паралельне здійснення процесу створення міжнародних умов, що сприяють її вирішенню. Викорінювання бідності і голоду, забезпечення більш справедливого розподілу доходу та розвиток людських ресурсів як і раніше є основними завданнями. Всі країни несуть спільну відповідальність за прийняття заходів по боротьбі з бідністю [Конференція ООН по откружающей среде и развитию. Рио-де-Жанейро, 1992г.].

Слід зазначити, що боротьба з бідністю займає одне з центральних місць у діяльності ООН та ряді інших міжнародних організацій. У Декларації тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, затвердженій резолюцією 55/2

Генеральної Асамблеї від 8 вересня 2000 р., глави держав і урядів висловили тверді наміри створити, як на національному, так і на глобальному рівні, умови, які сприяють розвитку і ліквідації бідності, що принижує людську гідність. Успіх у досягненні цих цілей залежить, зокрема, від забезпечення вдалого управління в кожній країні. Він також залежить від забезпечення благого управління на міжнародному рівні та транспарентності у фінансовій, кредитно-грошовій і торговій системах. Держави-члени ООН висловили рішучість скоротити вдвічі до 2015 року бідність населення, що має дохід менше 1 дол. в день [Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Принята резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 г.].

Право на захист від бідності закріплюється в ст. 25 Загальної декларації з прав людини 1948 року, в якій вказано, що кожна людина має право на рівень життя, гідний її самого та її сім'ї. Також ст. 30 Європейської соціальної хартії 1996 року наголошує, що Сторони зобов'язуються: а) у рамках загального та узгодженого підходу вживати заходів для надання особам, що живуть або можуть опинитися в ситуації соціального відчуження або бідності, а також членам їхніх сімей, ефективного доступу, зокрема, до роботи, житла, професійної підготовки, освіти, культури і соціальної та медичної допомоги; б) переглядати ці заходи з метою їхнього коригування у разі необхідності.

Всесвітня конференція з прав людини підтверджує, що крайня бідність і соціальна ізоляція є образою людської гідності і що необхідно вжити термінових заходів для досягнення кращого усвідомлення крайньої бідності та її причин, включаючи ті з них, які пов'язані з проблемою розвитку, з метою заохочення прав людини найбідніших верств населення, викорінення крайньої бідності і соціальної ізоляції і заохочення користування результатами соціального прогресу. Необхідно, щоб держави сприяли участі найбідніших верств населення в процесі прийняття рішень в громаді, в якій вони живуть, у заохоченні прав людини і зусиллях по боротьбі з крайньою бідністю [Венская декларация и Программа действий принятая на Всемирной конференции по правам человека. Вена, 1993 г.].

У міжнародній практиці застосовується кілька способів для визначення рівня бідності. Найбільш поширений спосіб визначення рівня бідності заснований на доходах і рівні споживання. Людина вважається бідною, якщо вона або її споживчий рівень або доходи знаходяться нижче певного мінімального рівня, необхідного для задоволення основних потреб. Цей мінімальний рівень зазвичай називається «межею бідності».

Крім способів розрізняють також види рівня бідності: національний та міжнародний. Що стосується національного рівня бідності – це частка населення, що живе нижче національної межі бідності. У більшості країн світу, і в тому числі в Україні, під національною межею бідності розуміється дохід нижче прожиткового мінімуму, тобто що не дозволяє покривати вартість споживчої корзини – набору найнеобхідніших за мірками даної країни в даний період часу товарів і послуг. У багатьох розвинених державах бідними вважаються люди з доходом в розмірі 40-50 % від середнього доходу по країні.

Міжнародний рівень бідності – це дохід, що забезпечує споживання менше ніж на 2 дол. на день по ПКС (паритет купівельної спроможності). Визначають також міжнародний рівень надзвичайної бідності, тобто найбідніших – це дохід, що забезпечує споживання менш ніж на 1 дол. в день. Це вважається граничним рівнем бідності з точки зору виживання людини.

Аналізуючи різні підходи до визначення бідності, можна зробити висновок, що бідність – це стан, в якому можливі порушення прав людини, тобто, це грубе і найбільш поширене порушення прав людини.

Таким чином, бідність залишається важливою глобальною проблемою сучасності. Оскільки на сьогоднішній день єдиного універсального акту з питань бідності не існує, то вкрай необхідним є розробка та прийняття спеціального уніфікованого міжнародного документу про боротьбу з бідністю.